

پانزده نووسەر ، پانزده کتیب روى میژوویات گوریی

ئاماده کردنی محمد بهدری

- ۱ -

دهسه لاتداره کانی پیتووی وەك بەنگە بـۆ
نمونه بەکارهیناوه و بەشان و بالای سیزار
بورجیای وەك میریکی هەلکەوتوو شانازی
کردووە - میکافیای دەلی : گرنگ نی بە کەلای
خەلکی خۆشەویست بیت ، گرنگ ئەوەیە
بتوانی پۆ ماوهیەکی دوورودۆژ خواوەن
دەسلات بی ، واتە پتویستە بەهەمیشە بی
بیر ئەوە بکەیتەووە بتوانی لە شوینەکە
خۆت بمینیتەووەو بیر لە چاکەو چاکە
کردن نەکەیتەووەو بە کورتی ئەودت
لەبەر چاوی کە بتوانی بەهەر
هۆیک بی بە ئامانج بگەیت ، واتە
ئەوێ گرنگ بی ئامانجەکە یە .

شانزده نووسەر ، شانزده پیاوی دانا ، شانزده
کتیبیان بلاوکرده وە بەم کتیبانە توانی یان
سەرتاپای میژوو بگۆرن و شورشیکی
گەورە لە ژبانی کۆمەڵو ئادەمیزادو
سروشتدا بەرپا بکەن . . کتیبەکانین
ئەمانەن :

۱ - میر - الامیر - نۆسینی : نیکۆلوماکیافیلی
سالی ۱۵۱۷ ز . . ئەم لیکۆلینەووە
رامیاری بە بهەر بیست و شەش
بەشەکی لە دەسه لاتداری
دەکوئیتەووە - چونیەتیی
گەیشتنی پسی و پاراستننی . .

۱۱ - کارتیگردنی هیزی ده‌ریایی له میژوو ..
دانانی ئه‌لفرید تایرماهان له سالی ۱۸۹۰ی
زاین‌دا ..

نوسه‌ری ئهم کتیبه‌ ئه‌فسه‌رو میژوو
نوسیتی ده‌ریایی ئه‌مریکایی بوو وهه‌وتسی
ئه‌وه‌ی داوه‌ ئه‌وه‌ ده‌رخات که هیزی ده‌ریایی
بۆ به‌رگری له‌ خۆکردن سه‌باردت به‌
نه‌ته‌وه‌کاته‌وه‌ شتیکی زۆر کرنگو کارابه‌ ..
ماهان له‌ کۆلیجی جه‌نگی له‌ به‌یرووت
مامۆستای ته‌کنیکی ده‌ریایی بوو .. بیرویاکانی
ماهان کاریکی زۆریان له‌ دارشتنی رامیاری
ده‌ریایی ولاته‌ یه‌نگرتوه‌ کانی ئه‌مریکساو
ئینگلته‌ره‌و ئه‌لمانیا کرد .

۱۲ - لیکدانه‌وه‌ی خه‌ونان دانانی سیگمۆند فروید له
سالی ۱۹۰۰ی زاین‌دا .

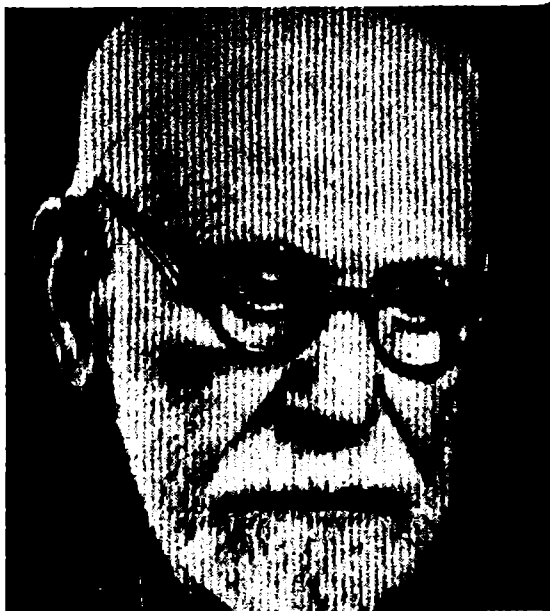
به‌ که‌مترین شت جوکم بکات . نۆرۆ به‌وه‌شی
وت : مرۆف پتیسته‌ له‌گه‌ل خویدا راست‌گۆ
بچ زياتر له‌وه‌ی که‌ له‌گه‌ل ئه‌وه‌ ده‌وله‌ته‌
راست‌گۆو دل سۆز بچ که‌ ئاده‌میزاد بۆ خۆی
دروستی کردوووه‌ .. له‌وانه‌ی له‌ بیروباوه‌ردا له
گه‌لیدا بوون : مۆهانداس گاندی ، ئه‌وه‌ی که‌
یاخی بوونی مه‌ده‌نی بیسه‌ «به‌رگری‌کردنی
سه‌لبی» کرده‌ زمانی هیندستانی وپاش به‌ ناوی
خۆپیشان دان یاخود مانگرتن بۆ ئه‌مریکا
گه‌رايه‌وه‌ .

۹ - که‌په‌که‌ی مامه‌ تۆم .. دانانی هاریست
بیتشستو له‌ سالی ۱۸۵۲ زاین‌دا ..

له‌ راستی‌دا ئهم کتیبه‌
ناونیشاتیکی لابهلایه‌ که‌ئه‌مه‌یه
«ژیان له‌ نیوان ناکه‌سه‌کاندا» وکتیبه‌که‌
چاره‌سه‌ری گیروگرتی کویله‌کانی خوارووی
ئه‌مریکا ده‌کات و ئهم ئافره‌ته‌ که‌ دانه‌ری ئهم
کتیبه‌یه‌ هاوبه‌شی‌به‌کی رۆزی له‌ نه‌مانی کویله‌تی
ی‌کرد .

۱۰ - بنچینه‌ی (جۆره‌کان) دانانی تشارلز داروین
له‌ سالی ۱۸۵۹ زاین‌دا ..

تیوری په‌ره‌سه‌ندن له‌کاتی خۆی‌دا تیوری‌به‌کی
شۆرشکیدانه‌ بوو و تا رۆژی ئه‌مرۆش به‌چاۆیکی
پر ریزو ئیحترامه‌وه‌ سه‌یر ده‌کری .. داروین
ئه‌وه‌ی پیشان‌دا که‌ شت ورده‌ ورده‌ په‌ره‌
ده‌سیتی ، ئه‌و په‌ره‌سه‌ندنه‌ش به‌پسێی
هه‌لبژاردنی سروشتی ده‌کری .. واتسه‌
دارودره‌خت و ئازۆل به‌پێی گۆرینی ژیان ناچاره‌
خۆی بگۆرێ «به‌وه‌ی که‌ نه‌وه‌یه‌کی تازه‌ دیت
له‌وه‌ی پێشووی‌دا زۆر جیاوازه‌ ، ئه‌مه‌ش بۆ
کرۆمۆسوماته‌کان ده‌گه‌رێته‌وه‌» واته‌ ئه‌وه‌
مرۆقه‌ی که‌ دیته‌ دو نیاوه‌ ناچاره‌ له‌گه‌ل
ده‌وروبه‌ره‌که‌دا بگونجیت بۆ ئه‌وه‌ی بیسه‌
زیندویی بمینیتته‌وه‌و نه‌وه‌ی نۆی وه‌ک خۆی
دروست بکات .

نهم کتیبه بریتی به لسه زۆر زوو دهرباره ی
 دۆزیته وه کانی فرۆید پاش نهو شیکردنه وه
 نوو رو دیتۆدی که دهرباره ی خهون کردووه تی و
 نهو سیکردنه وه دیهش به کیک بوو لهو هۆبانه ی
 که فرۆید له لیکدانه وه کانی دا به کاری هینا . .

نه خۆشه که خهونه کانی دوو باره ده کاته وه وبهم
 جۆر ده مانایه رهمزی به کانی ده دۆز تینه وه .

فرۆید بروای به وه بوو که نه م خه ونانه لسه
 نه نجامی ههسته کپ کراوه کاندایه پیدایه دهن و
 دوو ریش نی به بن به هۆی په پیدایه بوونی نه خۆشی
 به کانی ددروون .

۳۳ - بنه رته جیوگرافیا به که ی فیتزوو . . دانانی
 هالفۆرد ماکیندر له سالی ۱۹۰۴ ی زاین دا .

نهم لیکۆلینه وه به دهرباره ی هۆبه جیوگرافی و
 ئابووری و مرۆفایه تی به کان و کارتیکردنیان له
 رامیاری به دهره کی به که ی ده وه له تاندا

ده کۆلیته وه . و دک زۆریه تی دانیشو وان و
 دابهش کردنیان . . هالفۆرد که له زانکۆی

له نهدن ماموستا بوو توانسی جیوگرافیا وه دک
 بابه تیکی نه کادیسی یانه بجه سپین و له پاشان
 بوو به بهر تۆده بهری قوتابخانه ی ئابووری لسه
 له نهدن . نهم کتیبه بریتی بوو له بیست و چوار

لایه روو دانهره که ی بروای به وه بوو که ئوراسیا
 (نه وروپا و ئاسیا) بنه رته جیوگرافی به که ی

میتزووه . . و نه په گرتوو دکانی ئه مریکسا و
 ئینگلتهره له پیش شه ری دووهمی جیانی دا

نهم تیوری به بیان پشت گو ی خست به لام
 نه لمانه کار، بو پشتگیری کردنی رامیاری به
 نازی به که یان به کاریان، هینا .

۳۴ - دوو تیوری به تایبه تی و گشتی به که . . دانانی

نه لبرت نه نشتان له سالی ۱۹۰۵ : ۱۹۱۶ ی

زاین دا . زانای فیزیا ناسی نه لمان

- سویره - نه مریکا نه نشتان تیوری به

تایبه تی به که ی دهرباره ی نسیه له سالی
 ۱۹۰۵ ی زاین بلا و کرده وه و تیوری به

گشتی به که ی دهرباره ی هه مان بابه ت له سالی
 ۱۹۱۶ دا . هه رچه نده نهم دوو تیوری به زۆر

نالۆزانه مه سه له ی قلیشانندی نه تۆمیان ئاسان
 کرده وه بوون به هۆی په پیدایه بوونی بو مبیای
 نه تۆم که چی پا داشتی نۆبلیان پین نه به خشرا .

۱۵ - خه بانى من . . دانانی نه دۆلف هتله ر له سالی
 ۱۹۲۵ ی زاینی دا .

نهم کتیبه له و سه رده مه دانراوه که هیتله رو
 رو دۆلف هس پیکه وه له به ندیخانه بوون ، نهم

دوو زه لامه له پاش یاخی بوونه که ی سالی
 ۱۹۲۳ دا گیران و خرانه به ندیخانه . . نه و

یاخی بوونه سه رنه که و توه ده به ویست
 حکومه ته بافاری به که پرووختین . . کتیبه که

هه رچه نده بریتی به له یاداست و کاروانی ژبانی
 هتله ر خۆی به لام نه خشه به کی رامیاری یانه به

بو زال بوونی نه لمانیا به سه ر جیهاندا .